

การสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วย Adobe Captivate 3

พศ. พิเชษฐ์ ศิริรัตนไพศาลกุล*

บทคัดย่อ

ปัจจุบันการสร้างบทเรียนออนไลน์ทำได้ง่ายขึ้นกว่าที่ผ่านมา โดยใช้โปรแกรม Adobe Captivate 3 ซึ่งเป็นโปรแกรมที่ช่วยสร้างบทเรียนออนไลน์ มีความสามารถในการสร้างงานมัลติมีเดียที่มีทั้งอักษร ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหวได้ง่าย คล้ายกับการใช้โปรแกรม Microsoft PowerPoint โดยผู้สร้างสามารถเลือกพื้นหลัง ใส่ข้อความ ใส่ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว อัตราเสียงประกอบการบรรยายโดยให้เสียงกับภาพสอดคล้องกัน ทำแบบทดสอบเก็บคะแนน ฯลฯ นอกจากนี้เมื่อทำบทเรียนออนไลน์เสร็จสมบูรณ์ ผู้สร้างยังสามารถเผยแพร่ผลงานออกมาในรูปแบบของโปรแกรม Flash ซึ่งเป็นรูปแบบของไฟล์ ที่มีขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพสูง ซึ่งเหมาะกับการนำไปใช้งานบนโลกอินเทอร์เน็ตได้ง่ายอีกด้วย

คำสำคัญ

บทเรียนออนไลน์ โปรแกรม Adobe Captivate 3

บทนำ

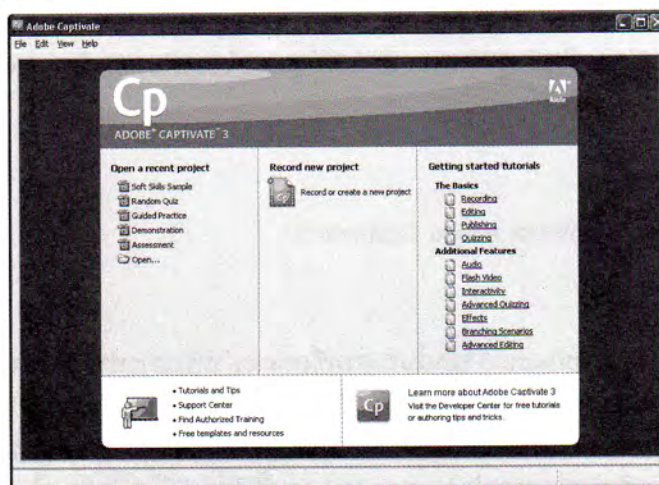
โปรแกรม Adobe Captivate 3 เป็นโปรแกรมที่เหมาะสมสำหรับการทำสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์แบบมัลติมีเดียต่อการสร้างสื่อออนไลน์ เมื่อเปรียบเทียบกับโปรแกรมอื่น ๆ ในปัจจุบัน เพราะโปรแกรมนี้นำเสนอผลงานแบบเคลื่อนไหวด้วยการจับหน้าจอในขณะที่เรากำลังสาธิตการใช้โปรแกรมพร้อมไปกับการอธิบายประกอบการใช้โปรแกรม แล้วยังสามารถสร้างแบบทดสอบ รวมทั้งตัดต่อวิดีโอเพื่อนำมาใช้ประกอบการสอนได้ด้วย

* อาจารย์ประจำภาควิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ

ขั้นตอนการสร้างบทเรียนออนไลน์ ด้วยโปรแกรม Adobe Captivate 3

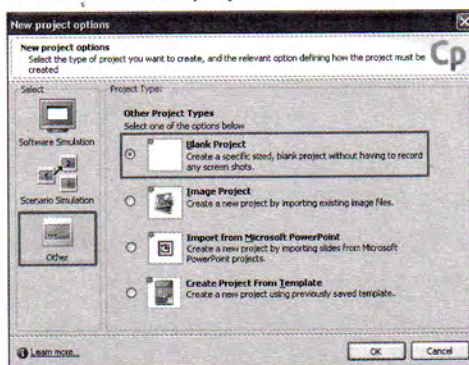
ตัวอย่างการสร้างบทเรียนออนไลน์นี้เป็นการสร้างบทเรียนออนไลน์เรื่อง "สร้างบทเรียนออนไลน์ด้วย Adobe Captivate 3" โดยผู้เขียนได้เตรียมภาพพื้นหลังไว้ 2 ภาพ โดยภาพแรกใช้เป็นภาพพื้นหลังของหน้าแรกใช้แสดงชื่อเรื่องของบทเรียนบันทึกไว้ในชื่อ pic1.jpg จากนั้นภาพพื้นหลังที่สองใช้เป็นภาพพื้นหลังของเนื้อหาในบทเรียนบันทึกไว้ในชื่อ pic2.jpg หลังจากนั้นผู้เขียนได้เตรียมเพลงบรรเลงไว้ 1 ไฟล์ ใช้เล่นประกอบหน้าแรกของบทเรียน โดยได้บันทึกไว้ในไฟล์ชื่อ music1.mp3 (เพลงบรรเลงนี้มีความยาว 21 วินาที) เมื่อเตรียมไฟล์พื้นหลังและเพลงประกอบเรียบร้อยแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือขั้นตอนการสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วยโปรแกรม Adobe Captivate 3 ผู้อ่านสามารถลองปฏิบัติการสร้างชิ้นงานตามขั้นตอนต่อไปนี้

หน้าจอแรกหลังจากติดตั้งโปรแกรมเสร็จจะได้หน้าจอตั้งภาพที่ 1



ภาพที่ 1 หน้าจอแรกของโปรแกรม Adobe Captivate 3

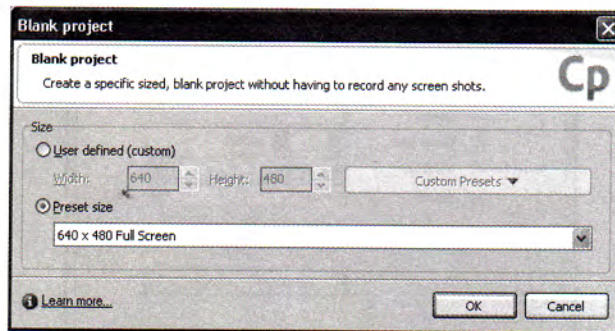
ให้ทำการเลือก Record or create a new project จะได้หน้าจอถัดไปดังภาพที่ 2



ภาพที่ 2 การเลือกชิ้นงานเปล่า

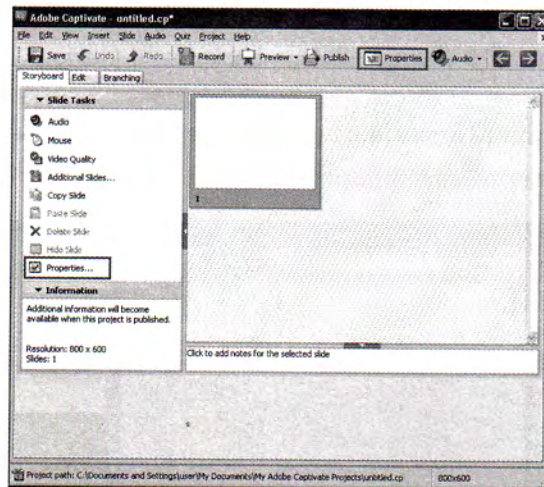
เลือก Select ที่ Other ส่วน Project Type: เลือก Blank Project เพื่อสร้างชิ้นงานเปล่า จากนั้นกดปุ่ม OK

ภาพต่อมาเป็นการกำหนดหน้าจอ ถ้าจอภาพขนาด 14-15 นิ้ว ควรเลือก 640x480 ถึง 800x600 แล้วกดปุ่ม OK



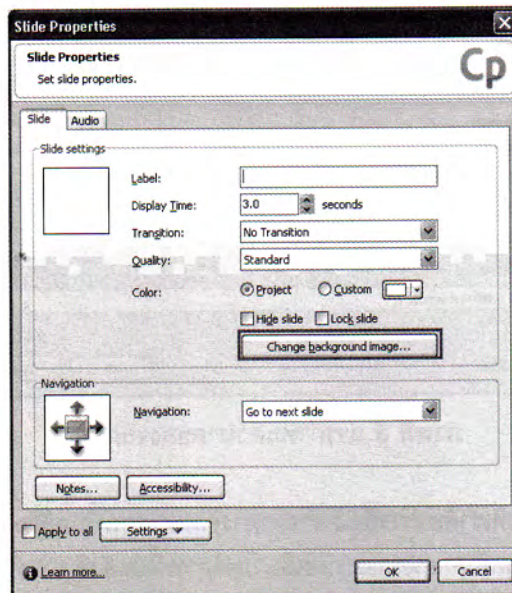
ภาพที่ 3 การกำหนดขนาดของจอภาพ

จากนั้นให้เลือกพื้นหลังที่เราต้องการซึ่งได้มาจากการตกแต่งภาพพื้นหลังมาแล้วจากโปรแกรมที่ใช้ตกแต่งรูปเช่น Photoshop ด้วยการเลือกที่ Properties เพื่อเลือกไฟล์ภาพพื้นหลังที่เราเตรียมไว้แล้ว



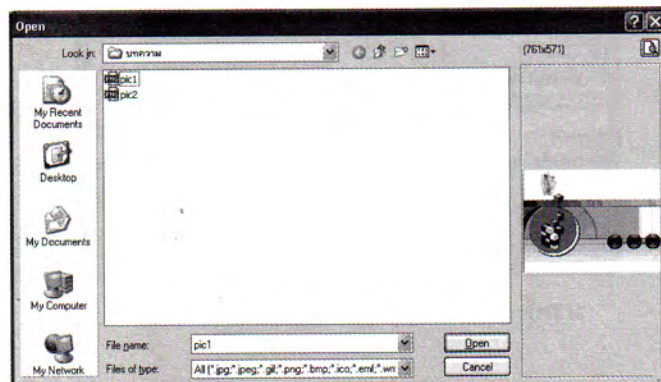
ภาพที่ 4 เลือก Properties เพื่อเลือกพื้นหลัง

หลังจากนั้นให้กดปุ่ม Change background image...



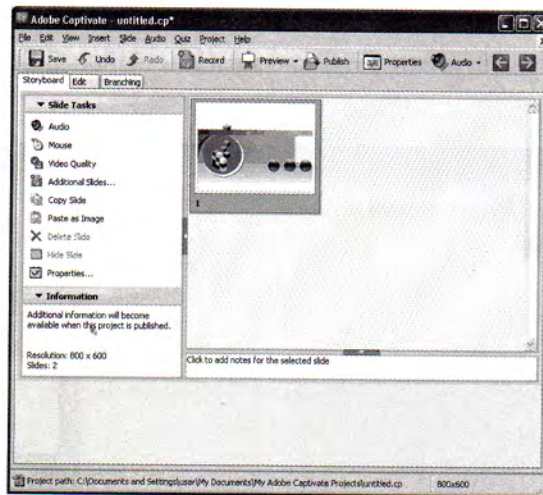
ภาพที่ 5 เลือกปุ่ม Change background image...

ขั้นตอนต่อไปคือ เลือกไฟล์พื้นหลังที่เราเตรียมไว้แล้ว (จากตัวอย่างนี้ไฟล์พื้นหลังไฟล์แรกเป็นพื้นหลังหน้าแรก
ของเนื้อหาซึ่งเตรียมไว้ให้แตกต่างจากพื้นหลังที่เป็นเนื้อหาในหน้าถัด ๆ ไปซึ่งเตรียมไว้ในไฟล์ชื่อ pic1.jpg)



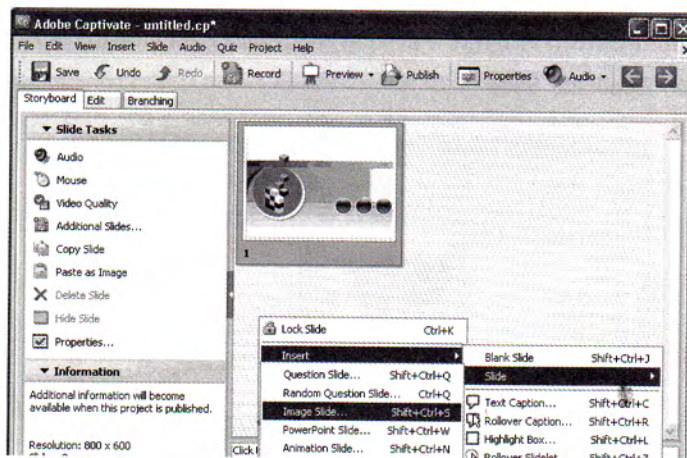
ภาพที่ 6 เลือกไฟล์พื้นหลังที่เตรียมไว้

เมื่อได้ไฟล์ที่ต้องการแล้วกด Open แล้วกด Ok จะได้ผลลัพธ์ดังภาพถัดไป



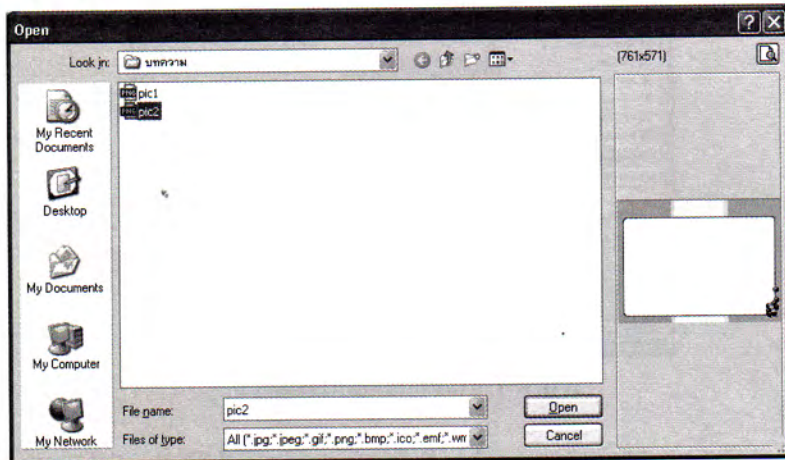
ภาพที่ 7 สไลด์ที่เลือกเป็นสไลด์แรก

เราสามารถเลือกสไลด์ถัดไปด้วยภาพพื้นหลังที่ต่างจากภาพแรกได้ด้วยการคลิกขวาแล้วเลือก Slide > Insert > Image Slide...



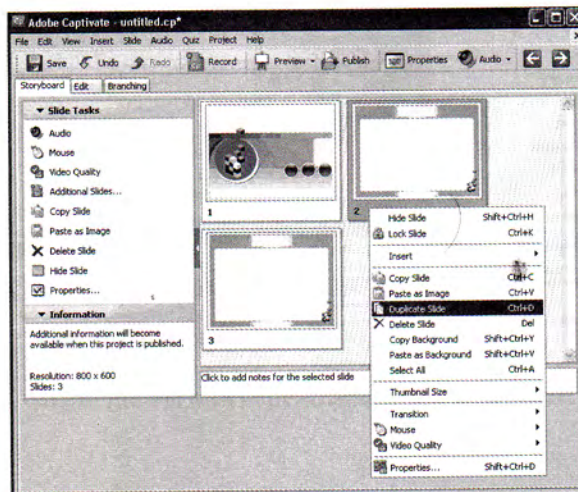
ภาพที่ 8 เลือกสไลด์ถัดไปด้วยภาพที่ต่างจากภาพแรก

ต่อจากนั้นให้เลือกไฟล์รูปภาพรูปที่สองที่เราต้องการ (ไฟล์พื้นหลังที่สองนี้เป็นพื้นหลังที่เป็นเนื้อหาในหน้าต่อ ๆ ไป เตรียมไว้ในไฟล์ชื่อ pic2.jpg)



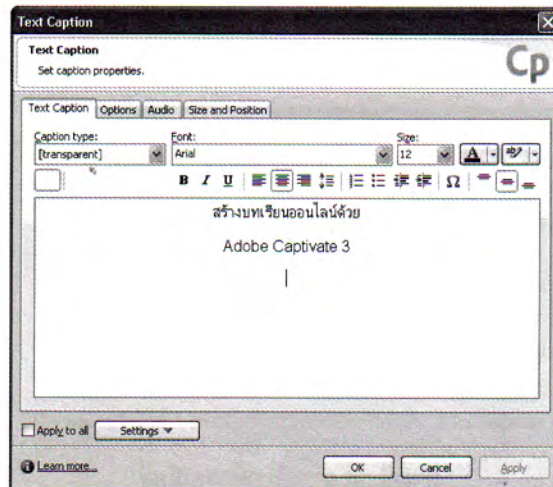
ภาพที่ 9 เลือกไฟล์รูปที่สอง

เราสามารถคัดลอกสไลด์ได้มากเท่าที่เราต้องการสำหรับใส่เนื้อหาที่เราต้องการสร้างด้วยการคลิกขวาที่สไลด์ที่ต้องการคัดลอกแล้วเลือก Duplicate Slide



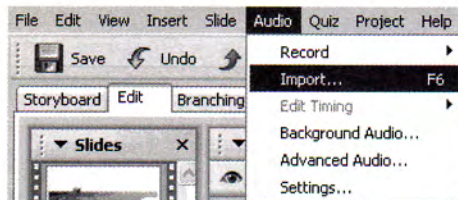
ภาพที่ 10 การคัดลอกสไลด์

ต่อมาก็ทำการใส่ข้อความในสไลด์ด้วยการกดที่ไอคอน  (Caption) เพื่อทำการใส่ข้อความที่เราต้องการ (ตัวอย่างนี้เป็นข้อความในหน้าแรกซึ่งเป็นชื่อเรื่องของบทเรียนออนไลน์ ชื่อว่า "สร้างบทเรียนออนไลน์ด้วย Adobe Captivate 3")



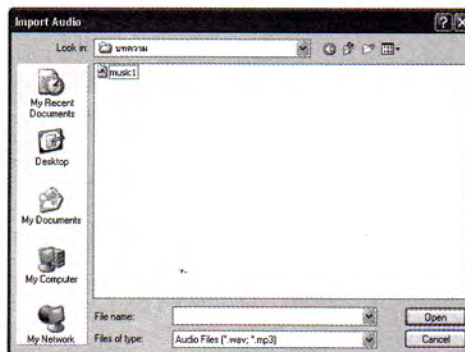
ภาพที่ 11 การใส่ข้อความ

เราสามารถใส่เสียงเพลงประกอบการบรรยายได้ด้วยการกดที่ Audio ตรง Taskbar แล้วเลือก Import



ภาพที่ 12 การใส่เสียงประกอบ

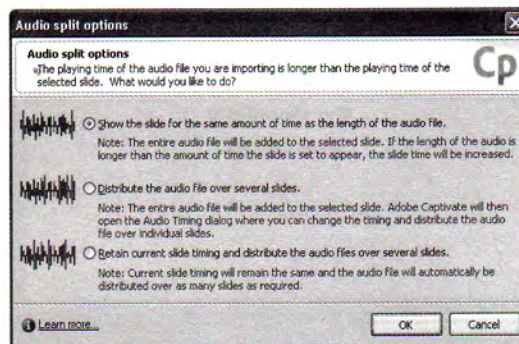
เลือกไฟล์เสียงประกอบที่เราเตรียมไว้ (ตัวอย่างเพลงบรรเลงที่เตรียมไว้เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกผ่อนคลาย ชื่อไฟล์ว่า music1.mp3)



ภาพที่ 13 เลือกไฟล์เสียงที่เตรียมไว้

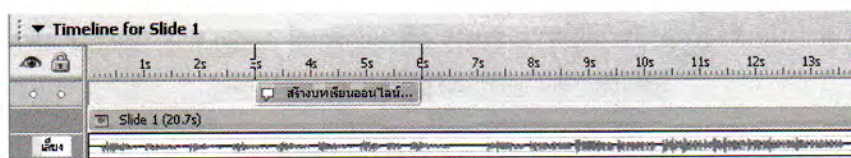
ในการเลือกไฟล์เสียงประกอบนี้ โปรแกรมจะถามให้เราเลือกว่าจะตัดต่อเสียงหรือไม่ โดยมีตัวเลือก 3 แบบ คือ

- Show the slide for the same amount of time as the length of the audio file คือ ไม่ต้องตัดต่อเสียง
- Distribute the audio file over several slides คือ เสียงจะถูกเลือกใส่ไปในทุกสไลด์
- Retain current slide timing and distribute the audio file over several slides คือ เสียงถูกนำไปใส่ทุกสไลด์ โดยจะมีค่าเสียงเท่ากับระยะเวลาการนำเสนอใน Timeline ของทุกสไลด์ที่กำหนด



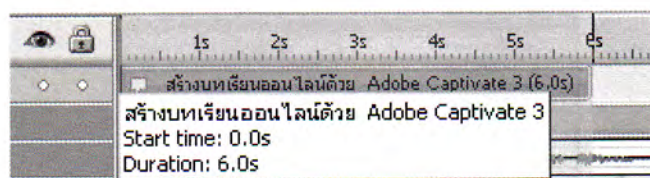
ภาพที่ 14 การเลือกตัดต่อเสียง

สมมติว่าเราเลือกไม่ตัดต่อเสียง (อันแรก) ให้กด OK จะได้ผลลัพธ์ดังภาพถัดไป

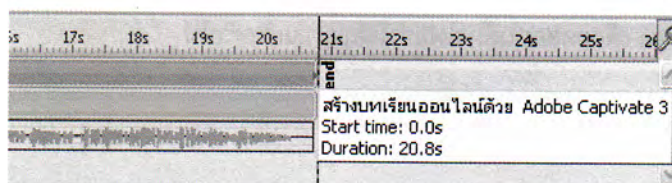


ภาพที่ 15 ผลลัพธ์จากการใส่เสียงประกอบ

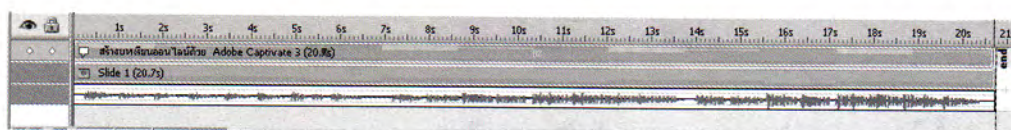
ทำการจัดข้อความให้สอดคล้องกับเสียงด้วยการขยายเวลาของตัวอักษรให้เท่ากับเวลาของเสียงประกอบดังตัวอย่าง (จากภาพที่ 15 - 18 จะเห็นว่า ข้อความจะแสดงผลตั้งแต่วันที่ 3 ถึงวันที่ 6 ให้ทำการยืดเวลาทางซ้ายไปทีวินาทีที่ 0 และทางขวาไปทีวินาทีที่ 21 เพื่อให้เวลาที่ใช้ในการแสดงผลข้อความเท่ากับเวลาของเสียงที่จะเล่นตั้งแต่วันที่ 0 ถึงวันที่ 21)



ภาพที่ 16 ขยายข้อความไปทางซ้ายที่วินาทีที่ 0

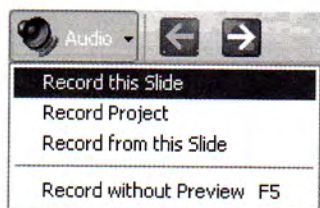


ภาพที่ 17 ขยายข้อความไปทางขวาที่วินาทีที่ 21



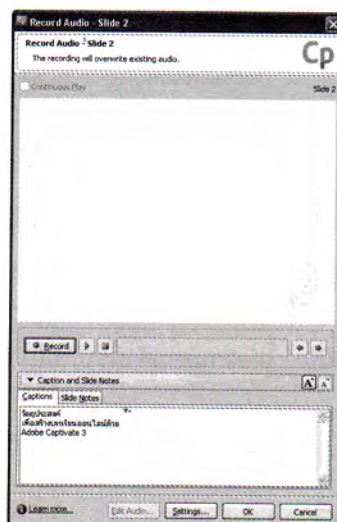
ภาพที่ 18 จัดรูปแบบของข้อความกับเสียงให้สัมพันธ์กัน

จากนั้นให้ทดลองเล่นสไลด์นี้ดูด้วยการกดปุ่ม  (Play) แล้วบันทึกเสียงบรรยายลงไปยังสไลด์ที่ต้องการที่ละสไลด์ ด้วยการเลือกที่ Record this Slide



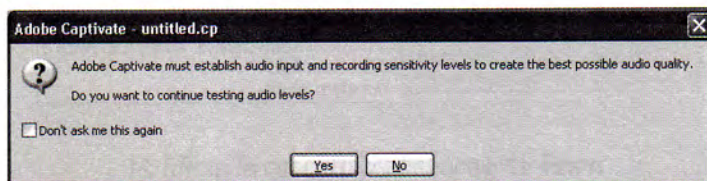
ภาพที่ 19 การเลือกวิธีการอัดเสียงทีละสไลด์

เมื่อต้องการบันทึกเสียงให้กดที่ปุ่ม  Record โดยเราสามารถอ่านบทบรรยายตามที่เรากำหนดไว้ในกล่องข้อความ (Caption) ในแต่ละสไลด์



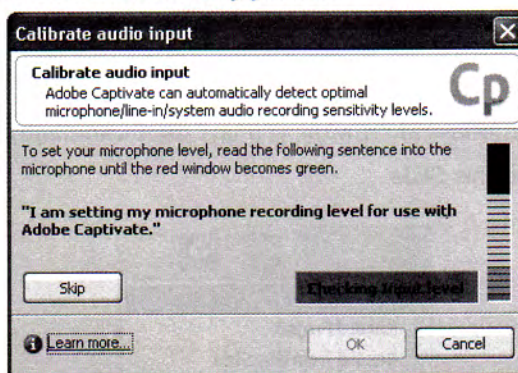
ภาพที่ 20 การอัดเสียงบรรยาย

จากนั้นกดปุ่ม Yes เพื่อทดสอบไมโครโฟนว่ามีสัญญาณเข้าหรือไม่



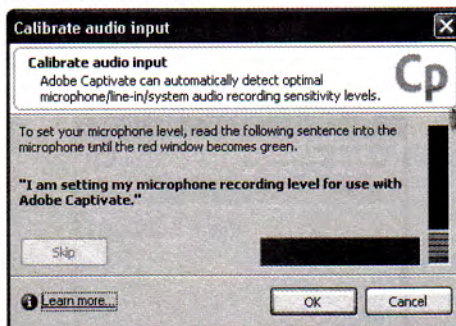
ภาพที่ 21 การทดสอบระดับสัญญาณเสียง

จากนั้นโปรแกรมจะทำการตรวจสอบระดับสัญญาณเสียง



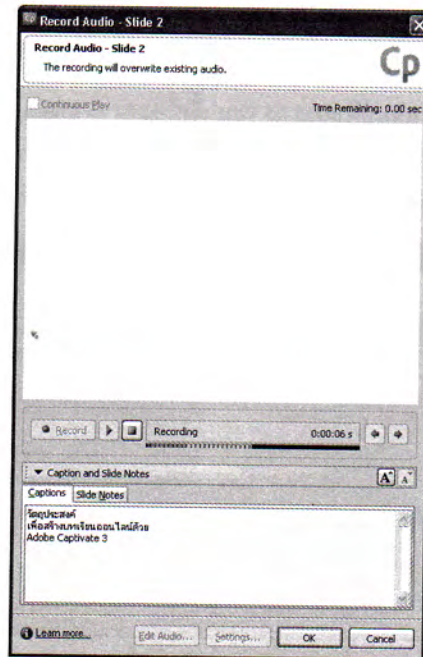
ภาพที่ 22 การตรวจสอบระดับสัญญาณเสียง

เมื่อตรวจสอบเสร็จจะได้ผลลัพธ์ดังภาพที่ 23



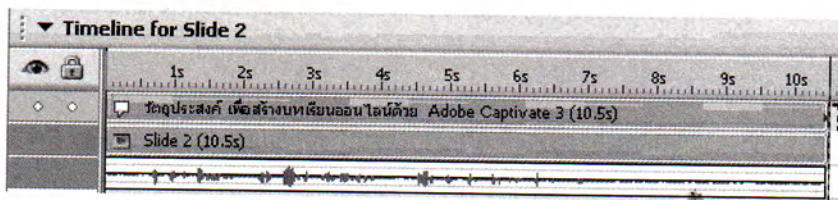
ภาพที่ 23 ตรวจสอบระดับสัญญาณเสียงเรียบร้อยแล้ว

จากนั้นกดปุ่ม OK เพื่อเริ่มบันทึกเสียง โดยอ่านตามคำบรรยายใน Caption



ภาพที่ 24 การบันทึกเสียงประกอบคำบรรยาย

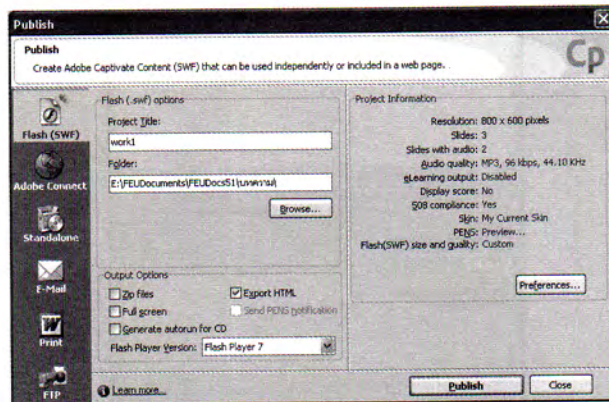
กดปุ่ม OK เมื่อบันทึกเสร็จ เสียงจะถูกเก็บไว้ในสไลด์ สามารถตรวจสอบใน Timeline ได้ดังภาพที่ 25



ภาพที่ 25 ตรวจสอบเสียงบรรยาย

จากนั้นจัดข้อความให้มีเวลาเท่ากับเสียงบรรยาย ก็จะทำให้คำบรรยายกับเสียงจบลงในสไลด์ สอดคล้องกับสไลด์อื่น ๆ ก็สามารถสร้างได้ด้วยวิธีการเดียวกัน

การเผยแพร่งาน (Publish) ออกในรูปแบบ Flash (SWF) เพื่อให้นำไปวางไว้บนเซิร์ฟเวอร์ก็สามารถทำได้ โดยเลือกที่  Publish จากนั้นกำหนดคุณสมบัติของงาน เช่น ตั้งชื่องาน (Project Title) กำหนดพื้นที่ในการจัดเก็บงาน (Folder) เลือก Output Options : Export HTML ให้สร้างไฟล์ HTML ในการเรียกใช้งานใน Browser ได้ เลือก เวอร์ชันของ Flash Player จากนั้นกดปุ่ม Publish เป็นอันเสร็จสิ้นการเผยแพร่ผลงาน



ภาพที่ 26 การกำหนดคุณสมบัติของชิ้นงานก่อนเผยแพร่

สรุป

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่าโปรแกรม Adobe Captivate 3 เป็นโปรแกรมที่ช่วยทำให้ผู้สอนสามารถสร้างบทเรียนออนไลน์ด้วยตัวเองได้ง่ายกว่าในอดีตมาก ถ้าศึกษาโปรแกรมนี้ให้ละเอียดจะเห็นได้ว่ามีความสามารถอีกมากที่ยังไม่ได้กล่าวถึงในโอกาสหน้าผู้เขียนจะแนะนำคุณสมบัติของโปรแกรมนี้กันอีกในบทความต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- บัณฑิต พุดเตระณี. (2551). **นวัตกรรมการสร้างสื่อการเรียนแบบปฏิสัมพันธ์ e-learning ด้วย Adobe Captivate.** กรุงเทพฯ : เอ็มไอเอส.
- สมยงค์ จันทรงาม. (2551). **คู่มือการใช้ Adobe Captivate 3.** ชัยภูมิ : วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีชัยภูมิ.